

Instytut Zachodni

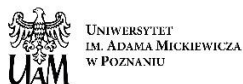
im. Zygmunta Wojciechowskiego

Konferencja

Doświadczenia polsko-niemieckie i przezwyciężanie konfliktów na obszarze Bałkanów Zachodnich

Współorganizator:

Wydział Nauk Politycznych
i Dziennikarstwa

22-23 października 2019 r.

Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań

Założenia konferencji

- Porozumienia Polski i Niemiec z l. 1989-1991 umożliwiły nie tylko bliską współpracę polityczną, lecz także tworzenie instytucji służących intensyfikacji kontaktów między obu społeczeństwami. Proces zbliżenia często określano jako pojednanie polsko-niemieckie. Realnym stało się zbliżenie Polaków i Niemców. Jednak wzajemne stosunki nie były i nie są wolne od różnych trudności i barier, np. utrzymujących się różnic w kulturach pamięci obu narodów. Mimo to współpraca polityczna i gospodarcza Polski z Niemcami jest niezaprzeczalnym faktem i ważnym czynnikiem pozycji Polski w Europie.
- Polsko-niemieckie doświadczenia dotyczą różnych form i płaszczyzn współpracy i dialogu, obejmując upamiętnianie miejsc historycznych, odnawianie zabytków, opiekę nad cmentarzami, zaopatrzenie finansowe dla ofiar III Rzeszy, tworzenie miejsc dialogu, wspólnego podręcznika do historii, realizację wymiany młodzieży, wymian i kontaktów na zasadzie partnerstw miast, gmin, organizacji zawodowych, uczelni, szkół, a także przedstawicieli administracji publicznej, itp.
- Liczne niemieckie instytucje edukacyjne i polityczne przywiązują wagę do przekazywania partnerom z Bałkanów Zachodnich swoich doświadczeń związanych z rozliczaniem się nazistowską przeszłością, a także z pojednaniem niemiecko-francuskim. Świadczą o tym inicjatywy rozwijane w ramach np. Memory Lab (Trans-European Exchange Platform on History and Remembrance) przy udziale Heinrich-Boell-Stiftung i Friedrich-Ebert-Stiftung. Mają one często charakter trilateralny, tzn. z udziałem strony niemieckiej, francuskiej oraz przedstawicieli wymiennie reprezentujących państwa bałkańskie. Dotyczą kwestii głównie związanych z kultywowaniem pamięci o tragicznej przeszłości i w ten sposób mogą przyczyniać się do procesów pojednania wśród społeczeństw Bałkanów Zachodnich.
- Przykład w/w działań przekonuje, że sensownym byłoby prezentować inicjatywy polsko-niemieckie odnoszące się zarówno do wymiaru pojednania, jak i praktyki rozwijania kontaktów społecznych, co mogłoby wzmacniać przesłanki dla kooperacji politycznej między społeczeństwami/państwami bałkańskimi.
- Celem konferencji jest krytyczne przedyskutowanie bilansu porozumienia polsko-niemieckiego i jego infrastruktury, tj. istniejących instytucji, form i płaszczyzn dialogu/porozumienia oraz rozważenie, czy porozumienie to może stanowić inspirację/dobry przykład dla innych narodów. Chodzi także o zaprezentowanie doświadczeń państw i narodów zachodnio-bałkańskich. Rozwiązanie analogicznych problemów wynikających z przeszłości jest konieczne ze względu na deklarowaną przez nie chęć przystąpienia do Unii Europejskiej.

Panel I

„Czy istnieje uniwersalna kultura pojednania?”

- Procesy pojednania na płaszczyźnie międzynarodowej i wewnątrzpaństwowej dopracowały się własnych form, instytucji i rytuałów. Czy w Europie mają one wymiar wyłącznie specyficzny i odnoszą się do II wojny światowej? Czy na przykład rozwiązania obecne w procesach pojednania między historycznie skonfliktowanymi narodami (np. Polakami i Niemcami, Niemcami i Francuzami oraz pomiędzy innymi narodami) mogłyby być inspiracją dla porozumienia między narodami na obszarze Bałkanów Zachodnich?
- Uczestnicy panelu posiadają doświadczenie i dorobek w zakresie badawczym dotyczącym badania procesów pojednania/pamięci zbiorowej w kategoriach porównawczych.

Panel II

„Dialog i pojednanie: doświadczenia społeczeństw na Bałkanach Zachodnich”

- Czy na obszarze Bałkanów Zachodnich występują inicjatywy na rzecz pojednania między społeczeństwami i narodami? Jak oceniane są te inicjatywy przez opinie publiczne w państwach zachodnio-bałkańskich? Czy władze państw zachodnio-bałkańskich wspierają organizacje dialogu i dostrzegają potrzebę procesów pojednania? Czy władze państw zachodnio-bałkańskich prowadzą określone polityki pamięci?
- Czy możliwe jest porównanie doświadczeń społeczeństw zachodnio-bałkańskich z doświadczeniami pojednania polsko-niemieckiego? Czy w relacjach społeczeństw zachodnio-bałkańskich występują podobne formy i instytucje dialogu jak w stosunkach polsko-niemieckich?
- Uczestnicy panelu to przedstawiciele ośrodków akademickich, think tanków i/lub organizacji społecznych zainteresowanych współpracą i dialogiem między społeczeństwami państw zachodnio-bałkańskich bądź działających na rzecz zbliżenia z UE.

Języki konferencji: polski i angielski. Organizatorzy zapewniają tłumaczenie symultaniczne.

Program

22.10.2019

15.00: PANEL I Czy istnieje uniwersalna kultura pojednania?

- 15.00: otwarcie konferencji:
prof. **Andrzej Stelmach**, dziekan Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa,
Uniwersytet im. A. Mickiewicza, Poznań
uczestnicy:
dr **Martina Fischer**, *Brot für die Welt*, Berlin
prof. dr hab. **Waldemar Czachur**, *Uniwersytet Warszawski*
prof. dr hab. **Pierre-Frédéric Weber**, *Uniwersytet Szczeciński*
dr **Jörg Lüer**, *Deutsche Kommission Justitia et Pax*, Berlin
dr **Olga Barbasiewicz**, *Uniwersytet Jagielloński*
moderatorzy:
prof. **Paweł Stachowiak**, Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa,
Uniwersytet im. A. Mickiewicza, Poznań
prof. **Krzysztof Malinowski**, *Instytut Zachodni, Poznań*

16.30: przerwa

16.45-17.30: dyskusja

23.10.2019

10.00: PANEL II Dialog i pojednanie: doświadczenia społeczeństw na Bałkanach Zachodnich

- uczestnicy:
Marijana Toma, z-ca dyrektora *Humanitarian Law Center (HLC)*, Belgrad, Serbia
Vesna Teršelič, dyrektor *Documenta - Centre for Dealing with the Past*, Zagrzeb
Nora Ahmetaj, ekspert ds. *Transitional Justice*, *Centre for Research, Documentation and Publication (CRDP)*, Kosovo
Prof. **Dražana Lepir**, przedstawiciel *Stowarzyszenia Obywateli "Oštra Nula"*
Banja Luka, Bośnia i Hercegowina
moderatorzy:
prof. **Jędrzej Paszkiewicz**, Instytut Historii *Uniwersytet im. A. Mickiewicza, Poznań*
dr **Adam Jaskulski**, Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa,
Uniwersytet im. A. Mickiewicza, Poznań
- 11.30: przerwa
- 11.45-12.30: dyskusja
- 12.45: zakończenie konferencji